

Remiss av promemoria med förslag till ändrade bestämmelser för vattenmiljö och vattenkraft

Sammanfattning

- Länsstyrelsen tillika vattenmyndighet för södra Östersjön är i huvudsak positiv till förslaget.
- Länsstyrelsen avstyrker förslaget att en ansökan om omprövning för moderna miljövillkor inte behöver innehålla en miljökonsekvensbeskrivning.

Länsstyrelsen har valt att presentera sitt yttrande i enlighet med förslagets upplägg i kap. 10. Endast de punkter som länsstyrelsen har ansett att det funnits anledning att kommentera har tagits med. De punkter som inte tagits med ska alltså tolkas som att länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

10.1 Skyldighet att ha moderna miljövillkor

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att verksamhetsutövare som bedriver vattenverksamhet ska ha tillstånd med moderna miljövillkor och att ansvaret för att verksamheten ska erhålla moderna miljövillkor läggs på respektive verksamhetsutövare. Länsstyrelsen anser att omfattningen av de verksamheter som ska inkluderas i skyldigheten att inneha moderna miljövillkor ska ökas.

Länsstyrelsen önskar ett förtydligande gällande omfattningen av föreslagen lydelse i 11 kap 6 § 2 p. MB. Anledningen till behovet av förtydligande är att det förekommer kvarvarande dammanläggningar vars produktionsverksamhet har avslutats och där tillstånd från sekelskiftet 1900 finns till både industriell verksamhet, t.ex. sågverk, tegelbruk mm genom direkt kraftuttag i form av ”remdrift”, och elkraftproduktion till elbelysning i verkstadslokaler och till samhället i verksamhetens närområde. Är en sådan anläggning tänkt att inkluderas i anläggningar som vid anläggandet var avsedd för vattenkraftsel även om dess huvudsakliga ändamål aldrig var elkraftproduktion? Länsstyrelsens förhoppning är att även dessa verksamheter ska omfattas av lydelsen för att förenkla processen att erhålla moderna miljövillkor för den kvarvarande dämningen.

I länets vattendrag är syftet med de dämmande verksamheterna varierande. Påverkan från olika dämmande verksamheter (oavsett syfte) har oftast liknande inverkan på vattendragets kontinuitet. Genom nu liggande förslag löser man bara delar av problemet med möjligheten att uppfylla målen i EU:s ramdirektiv för vatten. Konnektivitetsproblemet som finns i de flesta av våra rinnande vatten kommer inte fullt ut att lösas om endast varannan eller två av tre dämmande verksamheter miljöanpassas. Länsstyrelsen är väl medveten om att det redan i dagsläget är möjligt att återkalla tillstånd eller ompröva

tillstånd och villkor, men med nuvarande lagstiftning ligger ansvaret för detta på myndigheterna istället för på verksamhetsutövaren. Länsstyrelsen önskar att föreslagen lydelse i 11 kap 27 § första stycket MB ska gälla all dämmande verksamhet oavsett syfte. Alternativt bör regeringen skyndsamt meddela föreskrifter, med stöd av 11 kap 9a § MB, så att prövning av dessa verksamheter ska ske samordnat med andra verksamheter så som formuleras på sid 81 i promemorian. I samband med att föreskrifter om samordnad prövning bör frågor om finansiering för både själva miljöanpassningen och direkta åtgärder för hänsynstagande avseende allmänna intressen såsom värdefulla kulturmiljöer belysas.

10.2 Nationell plan för moderna miljövillkor

Länsstyrelsen tillstyrker en nationell plan för moderna miljövillkor och att det ska ske en samordnad prövning för verksamheter som har samband. Det är bra om man kan ställa krav på att olika verksamhetsutövare ska göra en samordnad ansökan med gemensamt underlag och där prövningsmyndigheten kan ta hänsyn till kumulativa effekter. *I samband med upprättande av den nationella planen bör också en översyn av klassningen göras, detta i samråd med Vattenmyndigheten.*

Trots att Länsstyrelsen anser det positivt att en nationell prövningsplan införs ifrågasätts om Promemorians delsyfte att EU:s ramdirektiv för vatten ska kunna uppfyllas då prövningsplanen sträcker sig längre än ramdirektivets målfår 2027.

En nationell plan i enlighet med förslaget ger underlag för prioritering av prövningen, inte för respektive miljöbedömning. Planen får inte ersätta verksamhetsutövarens skyldighet och ansvar att ta fram underlag för sin miljöpåverkan.

Länsstyrelsen ser gärna att RAÄ får en mer aktiv och tydligare roll i arbetet med den nationella planen, och att krav på minsta negativa inverkan på värdefull natur- och kulturmiljö förs in i planprocessen. Skälen för detta är följande:

- Av 1 kap 1 § andra stycket 2 p. miljöbalken framgår att miljöbalken ska tillämpas så att värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas. Enligt nu liggande förslag ska i princip alla myndigheter som arbetar med naturmiljö vara representerade i arbetet med framtagande av planen, medan endast länsstyrelsen ska föra in frågor som rör skydd och vård av kulturmiljöer i planen. Tanken att den nationella planen ska syfta till att få en helhetssyn i avvägningarna och att denna helhetssyn ska vara vägledande för berörda myndigheter och få verkan på de enskilda prövningarna. För att kulturmiljöintresset inte ska nullifieras i planprocessen med risk för att få låg vikt i helhetssynen anser länsstyrelsen att RAÄ bör ges en mer aktiv roll i den nationella planen.
- I föreslagen lydelse av 11 kap. 28 § miljöbalken regleras att planen ska tas fram på ett samordnat sätt med största möjliga nytta för vattenmiljön och minsta möjliga negativa inverkan i frågan om nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel. Lydelsen ger det allmänna intresset ”energibehov”

en särställning i förhållande till andra intressen som miljöbalken framförallt är satt att skydda. Därav anser länsstyrelsen att 11 kap. 28 § miljöbalken ska kompletteras med 3. Minsta möjliga inverkan på värdefulla natur- och kulturvärden.

Framtagandet av planen kräver resurser hos deltagande parter och i synnerhet på länsstyrelserna. Vår analys är att det kommer krävas insatser både på de områdesansvariga vattenenheterna som på länens kulturmiljöenheter. De aviserande medlen som utredningen hänvisar till måste förstärkas och fördelas.

10.3 Sakkunniga företräder den nationella planen

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget men anser att rollen behöver tydliggöras särskilt i förhållande till andra myndigheter som har att bevaka de allmänna intressena.

Om en sakkunnig ska företräda den nationella planen i mål om prövning av moderna miljövillkor anser länsstyrelsen att den också behöver vara insatt i kulturmiljöfrågor i miljöbalken och kulturminneslagen.

10.4.2 Miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att en ansökan om omprövning för moderna miljövillkor inte behöver innehålla en miljökonsekvensbeskrivning.

En miljökonsekvensbeskrivning ska i sitt innehåll anpassas till verksamheten förmodade påverkan. För flertalet av de verksamheter som tas upp i den nationella prövningsplanen innebär det relativt sett begränsade beskrivningar och behöver därmed inte försena eller komplicera prövningen.

Förslaget har ansett att en verksamhet kontinuerligt ska se över sina villkor (efter 20 år eller annan tid som framgår av tillståndet) för att tillståndet ska anses ”modernt”. Eftersom tillstånden kontinuerligt kommer ses över enligt miljöbalken är länsstyrelsen dock tveksam till att en fullödig miljöbedömning ska behöva tas fram vid varje efterföljande prövning. Därav kan länsstyrelsen tänka sig att 10 § inte ska strykas helt från de uppräknade prövningarna i 6 kap. 20 § miljöbalken.

Med hänsyn till ovanstående föreslår Länsstyrelsen följande lydelse i 6 kap. 20 § andra stycket:

”En specifik miljöbedömning krävs inte för en sådan prövning som avses i:

1. 24 kap. 3, 5, 13, 14 §§ eller
2. 24 kap 10 § om vattenverksamheten sedan tidigare varit föremål för prövning i enlighet med miljöbalken.

Syftet med länsstyrelsens föreslagna ändring är att verksamheter som har tillstånd som är prövade enligt vattenlagen (1983:291) eller äldre lagstiftning sällan behövt redogöra för verksamhetens påverkan på omgivningen i den utsträckning som idag krävs av miljöbalken. Eftersom omprövningens syfte är att verksamheten ska erhålla moderna miljövillkor i enlighet med miljöbalken bör hela verksamhetens miljöpåverkan redogöras för, så att ändamålsenliga miljövillkor kan beslutas.

Av promemorians kap 11.3 ”konsekvenser för kulturmiljövården”, framgår att följden av att en tillståndsdom i förekommande fall ska innehålla de villkor som behövs med hänsyn till intresset av att skydda värdefulla natur- och kulturmiljöer blir att kulturmiljöfrågorna ges tillräcklig tyngd i de enskilda prövningarna. För att prövningsunderlaget ska bli rättvisande är det viktigt att det innehåller nödvändigt kunskapsunderlag med en antikvarisk bedömning. Länsstyrelsen efterfrågar att justeringar görs i 6 kap. miljöbalken för att tydliggör att denna typ av information krävs i miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar.

10.6 Miljökonsekvensbeskrivningar vid prövning av verksamheter som kommit till på lagligt sätt

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget. Enligt förslaget så ska verksamheter som påbörjats på ett lagligt sätt redogöra för rådande miljöförhållande vid tidpunkten för tillståndsansökan istället för rådande miljöförhållande innan verksamheten påbörjades. Länsstyrelsen har i sak inget att invända mot detta. Men laglighetsfrågan behöver vara utredd innan samrådet inför tillståndsprövningen initieras eftersom länsstyrelsen, enligt 6 kap 5 § miljöbalken, under samrådet ska verka för att miljökonsekvensbeskrivningen får den inriktning och omfattning som behövs för tillståndsprövningen. Det kommer troligen oftast råda konsensus i frågan om lagligheten men för de fall oenighet råder så ställer sig länsstyrelsen frågande till vem som ska fatta beslut om verksamheten påbörjats på ett lagligt sätt och huruvida det beslutet blir överklagningsbart för den som bedömningen går emot.

10.11 Lagligförklaring

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget. Länsstyrelsen ser positivt på förtydligandet att en vattenanläggning som används för vattenverksamhet inte kan lagligförklaras (underförstått att det krävs tillstånd till såväl anläggning som den vattenverksamhet som bedrivs på platsen).

10.12 Prövningens omfattning och ändringstillstånd

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget och förutsätter att det är prövningsmyndigheten som har att ta ställning till om tillstånd till ändring av verksamhet ska prövas i enlighet med första stycket (hela verksamheten) eller andra stycket (endast ändringen). Detta då det framgår av 22 kap. 1 c § andra stycket att ansökan ska innehålla de uppgifter som behövs för att bedöma om ett sådant ändringstillstånd är lämpligt.

Innebär detta att sökande ska ställa en formell förfrågan till prövningsmyndigheten innan underlag inför tillståndsprövningen tas fram? Om det inte regleras riskerar förfarandet bli att sökande alltid tar fram underlag för endast ändring med följden att tillståndsmyndigheten begär komplettering. Detta kan inte anses ändamålsenligt eftersom det blir oklart i samrådsskedet vilket underlag som ska tas fram. Enligt 6 kap 5 § Miljöbalken ska länsstyrelsen under samrådet verka för att miljökonsekvensbeskrivningen får den inriktning och omfattning som behövs för tillståndsprövningen. Om beslut om lämplighet inte görs innan samrådsprocessen så kommer tillsynsmyndigheten troligen samråda ändringen utifrån en

fullständig tillståndsprocess och verka för att underlag för en fullständig tillståndsansökan alltid tas fram för att undvika onödiga kompletteringsrundor.

Oaktat när i processen bedömningen kommer göras så finns risken att sökande eller andra sakägare inte är nöjd med utfallet. Kommer tillståndsmyndigheten alltid att fatta ett formellt beslut huruvida ändringen är lämplig eller inte lämplig att hantera som ändringsansökan och kommer detta i så fall bli överklagningsbart för den part som beslutet går emot?

10.13 Rätten till ersättning vid omprövning

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att 31 kap. 20 -23 §§ och 22 kap. 25 § 15 p. miljöbalken upphör att gälla för samtliga vattenverksamheter och att verksamhetsutövarens skyldighet att utan ersättning endast tåla 5 % produktionsbortfall vid miljöanpassning försvinner. Länsstyrelsen förutsätter att lagstiftaren ansett att det är 2 kap. 7 § och 5 kap. 3 § miljöbalken som i framtiden kommer styra vad verksamhetsutövaren kan anses skyldig att tåla.

Länsstyrelsen har inget emot att avskaffande av paragrafen genomförs först efter 6 år. Länsstyrelsen vill dock påpeka att myndigheter troligen kommer att avvakta med att initiera omprövningar till dess att ersättningsrätten mönstrats ut helt.

I befintliga domar för dämmande och elkraftproducerande verksamhet är det provat vilken inskränkning i verksamheten som ska tålas utan ersättning. Eftersom domar som vunnit laga kraft gäller mot alla, såvitt gäller frågor som är prövade i domen, ställer sig länsstyrelsen frågande till om denna prövade rätt per automatik mönstras ut i samband med att paragraferna avlägsnas i miljöbalken. Eller finns det ett behov av att komplettera 24 kap. med en paragraf som undantar denna rätt från annan prövad rätt?

10.14 Tillståndsprövningarna och möjligheterna att uppfylla ramdirektivets krav

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget, men ställer sig ändå frågan om det är lämpligt att göra det obligatoriskt att förklara en ytvattenförekomst som konstgjord eller kraftigt modifierad i alla situationer då förutsättningarna är uppfyllda (4 kap. 3 § förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljö). I direktivet anges att det är frivilligt.

Länsstyrelsen efterfrågar en ökad tydlighet gällande hur befintliga kulturmiljövärden ska hanteras i samband med tillståndsprövningar och framför allt i samband med de krav som följer av ramdirektivet för vatten. Såvitt länsstyrelsen förstått bygger aktuellt förslag på att andra samhällsviktiga intressen, i undantagsfall, ska kunna ges en större tyngd än de värden vattendirektivet avser att skydda i samband med en tillståndsprövning. Förslaget har valt att implementera detta dels genom att införa undantag enligt 5 kap 3 a § miljöbalken för ny eller ändrad verksamhet, samt att möjligheten finns, under vissa förutsättningar, att besluta om KMV och KV för vattenförekomster där viss typ av samhällsviktig

verksamhet bedrivs. Länsstyrelsen kan inte utläsa av förslaget att någon av dessa två vägar kan användas för att skydda höga kulturmiljövärden i samband med tillståndsprövningar av befintliga, icke tidigare tillståndsprövade, vattenverksamheter/anläggningar. Frågan om möjligheten att ställa lindrigare krav skulle behöva diskuteras vid platser där det finns mycket höga kulturmiljövärden. Detta föranleder att länsstyrelsen efterfrågar att möjligheten att ställa ”mindre stränga krav”, för att skydda höga kulturvärden, implementeras i lagstiftningen på ett tydligt sätt så att det framgår när och under vilka förutsättningar denna möjlighet ska kunna användas.

Det är inskrivet i miljöbalkens portalparagraf att miljöbalken ska tillämpas så att värdefulla kulturmiljöer skyddas och vårdas. För de fall där kulturmiljö- och naturvärden går hand i hand, t.ex. naturvärden kopplade till kulturlandskapet, mangelgravar och stenmurar (biotopskyddade områden) eller vid nyexploatering av områden blir det sällan problem med tillämningen av miljöbalken. Men för de fall där kulturmiljö- och naturvärden står i direkt konflikt blir tillämningen av balken svår. Nu råder absolut tillståndsplikt för vattenverksamhet och vattenanläggningar som riskerar att påverka allmänna eller enskilda intressen negativt. I detta fall finns ingen undantagsparagraf för anläggningar eller verksamhet som innehar ett stort kulturmiljövärde, inte ens om anläggningen eller miljön åtnjuter skydd av kulturmiljölagen. Så länge ägaren eller verksamhetsutövaren har möjlighet att få behålla sin förmån (avsett om den tillkommit lagligt eller ej), t.ex. vattenspegel, elproduktion mm, kan det finnas en viss betalningsvilja för att underhålla anläggningen i enlighet med vad som krävs för att upprätthålla kulturvärdena. Därav ser länsstyrelsen ingen risk att betydande kulturvärden förloras då tillstånd ges, men länsstyrelsen är ändå positiv till att nuvarande förslag förstärker möjlighet för villkor som behövs med hänsyn till kulturmiljövärdena. Om tillstånd inte medges och förmånen istället dras in sänks viljan att underhålla den kvarvarande anläggningen. Eftersom tillstånd till utrivning, enligt 11 kap 19 § miljöbalken, alltid ska meddelas om inte förordnande enligt 20 § meddelas riskerar kulturmiljövärdena på platsen gå förlorade om inte staten eller kommun går in och övertar underhållsskyldigheten. Många vattenanläggningar/vattenverksamheter har historiskt bedrivits för att det vid uppstartstiden inte funnits någon tillståndsplikt och verksamheten har fortgått och förändrats inom ramen vad man ansett som ”hävd”. Dessa och andra verksamheter med ännu otydligare legala förutsättningar uppvisar många gånger stora kulturhistoriska värden. Eftersom det saknas undantag från tillståndsplikten och den nya stoppregeln (5 kap. 3 § miljöbalken) omöjliggör tillåtelse om verksamheten äventyrar möjligheten att en miljö kvalitetsnorm följs eller försämrar vattenmiljön i strid mot en sådan norm kommer resultatet högst troligt resultera i total utrivning av anläggningen eftersom det saknas medel för underhållet.

10.14.1 Tillstånd till en ny eller ändrad verksamhet

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget. Länsstyrelsen anser att det är bra med ett förtydligande, i 2 kap. 7 § miljöbalken, att de krav ska ställas för att följa en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. 3 § andra och tredje styckena, det vill säga att krav ska ställas i de enskilda prövningarna så att samtliga miljö kvalitetsnormer kan följas. Vidare anser Länsstyrelsen att det är angeläget att förtydliga det svenska genomförandet av EU:s ramdirektiv men ifrågasätter om förslagen uppfyller direktivets intentioner till fullo avseende artikel 4.7 i ramdirektivet för vatten.

Den nyformulerade ”stoppregeln” i 5 kap 3 § miljöbalken stoppar all verksamhet som inte är upptagen i föreskrifterna om undantag (5 kap 3a § miljöbalken). Länsstyrelsen anser att det är otydligt i förslaget om ”föreskrifterna om undantag” ska utarbetas vid senare tillfälle med stöd av 5 kap 3 a § miljöbalken och i enlighet med 4 kap 11 § förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljö eller om 4 kap 11 § förordning (2004:660) är att betrakta som de föreskrifter om undantag som avses i 5 kap 3a § MB. I nuvarande utförande tolkar länsstyrelsen det som det förstnämnda eftersom det inte framgår av 1 kap. 1 § förordningen (2004:660) att eventuella undantag i 4 kap 11 § förordningen (2004:660) är meddelad med stöd av 5 kap 3a § miljöbalken.

Av kap 10.14.1 stycke 6 (sidan 145) i promemorian framgår att undantagsmöjligheten endast ska kunna användas för förändringar (ny eller ändrad verksamhet) som behövs för att 1) tillgodose ett allmänintresse av större vikt eller 2) åtgärder som medför fördelar för människors hälsa och säkerhet eller 3) åtgärder som bidrar till en ”hållbar” utveckling. I samtliga fall ska fördelarna överväga nackdelar. Denna ambition verkar delvis ha inarbetats i 4 kap 11 § förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljö genom att införa ett nytt begrepp ”hållbar mänsklig utvecklingsverksamhet”. Länsstyrelsen anser att formuleringen är olycklig och önskar att begrepp som sedan tidigare funnits i miljöbalken bör användas i så stor utsträckning som möjligt. I annat fall bör innebörden av begreppen noggsamt redogöras för.

Länsstyrelsen gör dessutom tolkningen att föreslagen lydelse på ”hållbar mänsklig utvecklingsverksamhet” endast omfattar i 4 kap 11 § punkt 2 förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljö. Dessutom uppfattar länsstyrelsen att innebörden av ”hållbar mänsklig utvecklingsverksamhet” innefattas av 4 kap 12 § 1 punkten förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljö som föreskriver att åtgärd enligt 11 § endast får tillåtas om verksamheten eller åtgärden behöver vidtas för att tillgodose ett allmänintresse av större vikt eller innebär att dess fördelar för människors hälsa och säkerhet eller för hållbar utveckling uppväger nackdelar med en sådan ändring eller försämring.

Länsstyrelsen anser att det är tveksamt om det är lämpligt att göra det obligatoriskt att medge undantag i alla situationer då förutsättningarna är uppfyllda (4 kap. 9 och 10 §§ förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljö). I direktivet anges att det är frivilligt. Vidare skulle avsnitten förtydligas om begreppet hållbar mänsklig utvecklingsverksamhet förtydligas med någon hänvisning till vad lagstiftaren anser inryms i detta begrepp exempelvis riksintressen och samhällsviktig verksamhet. Länsstyrelsen anser att det är otydligt med vad som avses med begreppet att kommuner under vissa förutsättningar får ”tillåta” verksamheter som medför eller riskerar att medföra en försämring av en miljö kvalitetsnorm (4 kap. 11 § förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljö). Om det endast avser situationer då kommuner beslutar om tillstånd för en viss verksamhet bör detta klart framgå av paragrafen. Begreppet ”tillåta” skulle dock även kunna innefatta anmälningsärenden enligt 9 kap. miljöbalken och ärenden enligt plan- och bygglagen. Länsstyrelsen ifrågasätter också om kommunerna har de förutsättningar som krävs för att kunna göra de avvägningar som krävs ur ett

helhetsperspektiv. Dock bra att bestämmelsen är formulerad på så sätt att det avser undantag för en specifik verksamhet och inte undantag för vattenförekomsten som helhet. Vidare ifrågasätts ändringen från: ”Vattenmyndigheten får för en viss vattenförekomst besluta om undantag från kvalitetskraven som följer av 2-5§§, om en *ny* verksamhet eller åtgärd medför...”. I nu liggande förslag till 11§ är ordet *ny* borttaget vilket inte kan anses fördragsenligt.

Föreslagen lydelse i förordningen medger endast möjlighet att ge tillåtlighet till samhällsviktiga åtgärder då det finns risk att ytvattenförekomstens kvalitet försämras från hög till god. Därav anser länsstyrelsen att det finns anledning att beakta behovet av att kunna erhålla regeringens tillåtlighet efter förbehåll i enlighet med 17 kap 3 § MB för samhällsviktiga funktioner där det finns risk att ytvattenförekomstens kvalitet försämras mer och det saknas andra alternativa åtgärder eller alternativa lokaliseringar.

Lännsstyrelsen kan notera att det inte med önskvärd tydlighet framgår i 5 kap 3 § miljöbalken att förbudet mot försämring ligger redan på kvalitetsfaktornivå.

Lännsstyrelsen efterfrågar ett förtydligande gällande om tillståndsprovning av befintlig verksamhet som inte tidigare är prövad är att betrakta som ”ny verksamhet” i enlighet med 4 kap 11 och 12 §§ förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljö. Detta då Länsstyrelsen kan konstatera att möjlighet att få inrymmas i undantaget till 5 kap 3 § miljöbalken blir avhängt om verksamheten räknas som ny eller ändrad. Länsstyrelsen befarar att tolkningen av ”ny verksamhet” kan bli avgörande för möjligheten att bevara vattenanläggningar/miljöer som uppvisar ett högt kulturmiljövärde då utgången i tillståndsprovningar av anläggningarna kan komma att bero av möjligheten att omfattas av undantaget.

Promemorian adresserar en fråga om remissinstanserna anser att föreslagen lydelse på 5 kap 3 andra och tredje stycket och 3a §§ är rätt placerad. Länsstyrelsen anser inte att dessa är rätt placerade eftersom paragrafens första stycke gäller alla miljökvalitetsnormer oavsett medium och dessutom omfattar paragrafen mer arbete som myndigheter och kommuner utför utöver tillsyn och provning. Länsstyrelsen anser dock att paragraferna kan vara placerade i 5 kap. i likhet med att stoppregeln för vattenverksamhet (11 kap 6 § MB) är placerad i 11 kap.

10.14.4 Statlig kontroll av kommuners beslut om undantag

Lännsstyrelsen tillstyrker förslaget. Den statliga kontrollen upprätthålls lämpligen genom att länsstyrelsen överprövar kommunernas beslut. I vilken omfattning kommuner kan nyttja denna möjlighet är också något oklart, det vill säga om det även omfattar anmälningsärenden enligt 9 kap. miljöbalken och ärenden enligt plan- och bygglov, eller endast kommuners beslut om tillstånd enligt miljöbalken. Det föreligger en risk att det kommer att bli mycket resurskrävande för de länsstyrelser som utgör vattenmyndigheter.

10.14.6 Skyldighet för mark- och miljödomstolen att hämta in yttrande från vattenmyndigheten

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget. Länsstyrelsen anser att det är ett bra förslag att domstolen, länsstyrelse och kommunal nämnd ska inhämta Vattenmyndighetens yttrande innan beslut fattas (22 kap. 13 § och 19 kap. 5 § miljöbalken) i ärende där åtgärden/verksamheten påverkar vattenmiljön. Vidare ser länsstyrelsen positivt på att ändringen medför att underlaget i en tillståndsprövning under vissa förutsättningar kan läggas till grund för en omvärdering av beslutade klassificeringar och miljö kvalitetsnormer.

Länsstyrelsen ställer sig dock tveksam till hur ofta ett material som framtagits för en enskild prövning är så utförlig att ändringar i fråga om klassificering av vatten och miljö kvalitetsnormer låter sig göras. I enlighet med 22 kap. 13 § 1 punkten MB ska mark- och miljödomstolen inhämta yttrande från den länsstyrelsen som är berörd vattenmyndighet, om det genom det utförliga underlag som tas fram i målet framkommer att det finns brister i klassificeringen av det berörda vattnet.

Länsstyrelsens erfarenhet är att det i dagsläget endast tas fram underlag för en liten del av berörd vattenförekomst och det kan vara svårt att extrapolera det till en hel vattenförekomst. Dessutom innehåller det underlaget som tas fram i samband med en prövning oftast inte undersökningar över tid utan är en ögonblicksbild. Enligt föreskrifterna om hur klassificering ska genomföras ska helst en tidsserie om 6 år användas för att få tillförlitliga bedömningar. Därav anser länsstyrelsen att paragrafen i praktiken blir oanvändbar utifrån tänkt syfte, men medför extra arbete för domstol och myndigheter.

Det synes inte ha beaktats att om Vattenmyndigheten ska fatta beslut om att en ändra en miljö kvalitetsnorm för en vattenförekomst (4 kap. 14 § förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljö) så är det fråga om en lång process som måste föregås av samråd m.m. innan Vattenmyndigheten kan fatta beslut i ärendet.

De som deltagit i beslutet

Beslutet har fattats av Thomas Carlzon, landshövding, med Henrik Andersson, enhetschef för Vattenenheten, som föredragande.

Handlingen är signerad digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Thomas Carlzon
Landshövding

Henrik Andersson
Enhetschef